

Unieke nationale faciliteit zoönose- onderzoek

Frank de Vries

RIKS MAAS EN ANNEMARIE REBEL

'Vaccinontwikkeling gaat nu sneller.'

Foto: Frank de Vries

Recent werd op het terrein van het Centraal Veterinair Instituut (CVI) in Lelystad de nationale faciliteit voor zoönosen geopend. Tijd voor V-focus om er een kijkje te nemen en te horen wat de praktijk hiermee kan.

Een High Containment Unit had het CVI al lange tijd onder zijn vleugels, maar deze nieuwe dierunit is uniek. Annemarie Rebel, hoofd van de afdeling infectiebiologie, vertelt: "In onze High Containment Unit niveau 4 konden we al veilig werken in het onderzoek van zeer besmettelijke dierziekten als mond-en-klauwzeer en varkenspest. Met deze nieuwe zoönosefaciliteit kunnen we ook infectieziekten proberen te doorgronden die overdraagbaar zijn van dieren op mensen."

Doel nieuwe unit

Riks Maas, hoofd van de afdeling virologie, is sterk betrokken bij en erg enthousiast over de nieuwe faciliteit binnen zijn instituut. "We zien dat zoönosen wereldwijd en ook in Nederland snel opkomende ziektes zijn. Wij zoeken bij dat type ziekten naar snelle diagnostische mogelijkheden en ook naar goede en veilige vaccins." De nieuwe faciliteit, onderdeel van Wageningen UR, biedt ook toegang voor derden, zoals farmaceutische bedrijven, die allerlei typen vragen hebben en hier (tegen betaling) kunnen neerleggen. Beide onderzoekers wijzen op de unieke combinatie van zo'n nieuw diervverblijf met het veiligheidsniveau 'humaan BSL3' in combinatie met een keur aan experts en diervverzorgers binnen het CVI. "We hebben nu wetenschappers, het

hoogste niveau aan dierfaciliteiten, laboratoria en pathologie onder één dak", aldus Maas.

Focus in onderzoek

Onderzoeker Maas weet waar de focus de komende jaren zal liggen in het onderzoek waarvan de dierfaciliteit onderdeel uitmaakt: "Actueel is nog steeds de vogelgriep (aviaire influenza) die mens en dier treft. Er zijn nieuwe onderzoeksvragen gekomen, zoals waardoor het komt dat de recente uitbraak totaal anders verliep dan die in 2003. "Het onderzoek zal voor de belangrijke zoönosen als vogelgriep dieper ingaan op vragen als de wijze van infectie van dieren, de uitscheiding van de ziekte door de dieren en de verspreiding van dieren naar mensen. Ook worden

reageert anders op de bacterie dan de mens. Waarom dat zo is, zijn we nu aan het uitvinden. Het blijkt dat er verschillen zijn in de bacterie, en verschillen in de afweerreactie, afhankelijk van de gastheer. Wij willen ook graag een betere diagnostiek ontwikkelen voor deze aandoening. En ten slotte willen we, met de hulp van de nieuwe faciliteit, ook andere vaccins maken dan er nu op de markt zijn."

Ook de zoönosen papegaaienziekte en het West-Nile-virus staan hoog op de agenda van de nieuwe faciliteit. "We willen de diagnostiek verbeteren, maar ook een goed vaccin proberen te ontwikkelen", aldus Maas.

Wat merkt de adviseur?

Grote vraag is natuurlijk wat de dieradviseur

'RIFT VALLEY-KOORTS STAAT HOOG OP ONS LIJSTJE'

de diverse vaccins die op dit gebied al op de markt zijn nog eens onder de loep genomen om te weten te komen of ze nog effectief zijn. "Voor diverse vaccins gaan we ook kijken of we de toedieningsvorm kunnen verbeteren", aldus Maas. "Neem nu de vaccintoediening bij vogelgriep; dat moet nu per individueel dier gebeuren, maar een methode via een ruimte-spray of via drinkwater zou natuurlijk veel makkelijker zijn. Daar werken wij ook aan." Rift Valley-koorts, een opkomende ziekte buiten de EU, staat ook hoog op de onderzoekslijst. Maas: "De ziekte wordt, net als in het geval van Bluetongue en het Schmallenbergvirus, door insecten, muggen in dit geval, overgedragen op mens en dier. In samenwerking met verschillende onderzoeksinstellingen en het bedrijfsleven zijn we bezig een vaccin te ontwikkelen voor deze opkomende ziekte. Juist omdat het een zoönose is, kan het onderzoek in Nederland alleen hier bij ons gedaan worden." Ook Q-koorts blijft een topic binnen het instituut. Onderzoeker Rebel: "Een geit

gaat merken van de 'geboorte' van deze nieuwe dierfaciliteit in Lelystad. Wetenschapper Rebel: "Er is meer en meer interesse gekomen voor zoönotische ziektes. Ook vanuit de overheid komen meer vragen naar ons toe. Dat zet de verhoudingen tussen de humane zorg en de veehouderij in een ander daglicht. En dat is zeker positief voor de boeren en adviseurs die dagelijks met dieren werken. Er worden oplossingen gezocht voor vraagstukken die positief zijn voor beide sectoren zonder dat de veehouderij als de zwarte piet wordt aangewezen." Maas ziet met de komst van de nieuwe dierunit dat vaccinontwikkeling sneller kan dan tot nu toe het geval was. "Ook dat is natuurlijk goed nieuws voor de adviseur en zijn klanten."

Agenda

European Equine Health congress
Tijdens dit congres zullen gerenommeerde nationale en internationale sprekers ingaan op de voeding en training van het sportpaard.

Datum: 26 en 27 maart 2015
Locatie: Het Provinciaal Hof in Brugge

Meer informatie:
www.equine-congress.com.

Voorjaarsdagen 2015

Datum: 9 tot 11 april 2015
Locatie: RAI Amsterdam

Meer informatie:
www.voorjaarsdagen.org

Gezond produceren in de intensieve veehouderij

Welke mogelijkheden zijn er om gezond te produceren in de varkens- en pluimveehouderij met een laag antibioticagebruik?

Datum: 21 april 2015
Tijd: 09.00 - 17.00 uur
Locatie: Wageningen Universiteit
Kosten: 650 euro

Meer informatie:
www.wageningenur.nl